

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
«ЮНІСТЬ БУКОВИНИ»**

РОЗГЛЯНУТО

на педагогічній
раді комунального
закладу Чернівецький
обласний центр
естетичного виховання
«Юність Буковини»

Протокол від 15.12.2023 № 2

СХВАЛЕНО

Науково-методичною
радою Інституту
післядипломної
педагогічної освіти
Чернівецької області

Протокол від 18.03.2024 № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Департаментом освіти і науки
Чернівецької обласної
(військової) державної
адміністрації

Наказ від 22.08.2024 № 262

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ**

«Класична хореографія»

Автор:

В'юга Віра Данилівна – керівник гуртка класичного танцю «Дивертисмент»
КЗ Чернівецький обласний центр естетичного виховання "Юність Буковини"

Чернівці. 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процес систематичного вивчення та виховання у сфері хореографії формує високі професійні навички, сприяє розвитку комплексу характерних рис, які є необхідними на шляху життєвого самовдосконалення.

Хореографічна освіта визнається ключовим елементом в професійному розвитку, та справжнім джерелом збагачення особистості.

Завдяки системі виховання класичного танцю, здобувачі освіти набувають професійні навички та збагачуються розвитком цілого комплексу рис:

почуттям колективізму, працьовитості, витримці, чуйності, милосердя, що дуже важливо на життєвому шляху.

Мета програми – сприяти естетичному розвитку підростаючого покоління.

Програма «Класична хореографія» передбачає вивчення та тренування базових рухів класичного танцю і складена за урахуванням специфіки навчання у гуртках в закладах позашкільної освіти.

Основне завдання навчальної програми – задовольнити зацікавленість дітей у вибраному виді мистецтва, дати здобувачам освіти початкову хореографічну підготовку, сприяти розвитку музикальності, почуттю ритму, формуванню основних рухових навичок, які дадуть змогу дитині визначитися в подальшому хореографічному навчанні.

Навчальна програма передбачає дев'ять років навчання:

Два роки – початковий рівень навчання.

Чотири роки – основний рівень навчання.

Три роки – вищий рівень навчання.

Метою навчальної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами класичного танцю.

- **Пізнавальної** – забезпечує ознайомлення з поняттями та знаннями з класичного танцю.
- **Практичної** – сприяє оволодінню навичками класичного танцю,

методикою виконання вправ та основних елементів класичного екзерсису.

- **Творчої** – забезпечує формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння хореографічним мистецтвом, розвиток сценічних здібностей та естетичних смаків.

- **Соціальної** – сприяє вихованню, дбайливого ставлення до надбань світової та вітчизняної культури, духовних та матеріальних цінностей рідного краю, самореалізації особистості в соціумі, професійному самовизначенні.

Початковий рівень навчання – передбачає розвиток танцювальних навичок, розвиток просторової уяви, розвиток музикальності за допомогою музично-ритмічних малюнків, елементарні знання і поняття щодо танцювального мистецтва.

Основна мета освітнього процесу на початковому рівні – сприяти індивідуальному становленню особистості дитини під впливом цінностей хореографічного мистецтва.

Основний рівень навчання – передбачає розвиток інтересів у здобувачів освіти, надати фахові знання, практичні навички та вміння, задовольнити потреби у професійній орієнтації.

Вищий рівень навчання – передбачає поглиблене вивчення класичного танцю через ускладнені комбінації екзерсису біля опори та на середині залу, віртуозне виконання складних піруетів, великих стрибків, *adagio* та *allegro*.

Основне завдання - навчити здобувачів освіти духовній красі, виразності рухів, сприяти розвитку фізичних здібностей, витривалості, дисциплінованості, естетичній та культурній поведінці.

Основна мета вищого рівня – виховувати повагу, та інтерес до хореографічного мистецтва як складової духовної культури особистості, формувати почуття колективізму та дружби.

Навчальна програма побудована за лінійним та блочним засобом.

Загальними принципами організації освітнього процесу є: науковість, синтез інтелектуальної і практичної діяльності, індивідуальний підхід, послідовність, поступовість викладанню матеріалу.

Навчальна програма розроблена на основі передових досліджень у галузі психофізичного розвитку особистості, зокрема позитивного впливу класичного танцю на всебічний розвиток дітей та учнівської молоді. В програмі об'єднані естетичні та фізичні аспекти, створюючи умови для формування потенціалу морально та фізично здорового громадянина України.

Основні принципи навчальної програми враховують:

1. **Науковий підхід:** використовуючи актуальні дослідження для забезпечення ефективності психофізичного розвитку кожного здобувача освіти.
2. **Кращі практики:** застосовуючи передовий досвід роботи видатних танцювальних колективів та балетних студій для надання високоякісного навчання та творчого розвитку.
3. **Взаємодія з національними програмами:** навчальна програма гармонійно пристосовується у діючі ініціативи щодо естетичного, фізичного, громадянського та національного виховання молоді в системі освіти. Також ми враховуємо концепції розвитку позашкільної освіти в Україні.

**Розподіл годин гуртка класичного танцю
відповідно до навчальної програми**

Рівень навчання	Віковий Склад учасників	Термін навчання	К-сть годин на тиждень	Всього годин на рік	Примітка
Початковий	5 – 12 років	2 роки	4	144	
Основний	7 – 14 років	4 роки			
		1-й рік	4	144	
		2-й рік	4	144	
		3-й рік	4	144	
		4-й рік	4	144	
Вищий	12 – 18 років	3 роки			
		1-й рік	6	216	
		2-й рік	6	216	
		3-й рік	6	216	

**Початковий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

№	Тема	Кількість годин		
		Теоретичних	Практичних	Усього
1.	Основи музичного руху	4	26	30
2.	Допоміжні партерні вправи	2	20	22
3.	Елементи класичного танцю	4	24	28
4.	Елементи народного танцю	2	24	26
5.	Музичні ігри та танці	10	28	38
Разом		22	122	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Знайомство з історією зародження та розвитку класичного танцю в Світі, та в Україні.

Класичний танець зародився орієнтовано в XV ст. в Європі. XIX століття стало епохою, в яку склався сучасний класичний танець.

На кожному занятті повторюються вивчені рухи та вивчаються нові. Закріплюються рухи в різних комбінаціях, музичних вправах іграх, танцях для розвитку артистичності та виразності. Рухи класичного танцю виконуються на основі виворітності стоп і ніг загалом, що складає один із важливих його принципів. Система рухів і вправ на їхній основі – екзерсис – як сукупність вправ біля хореографічного станка і на середині зали.

I. Основи музичного руху (30 год.)

Теоретична частина (4 год.)

Знайомство з музичною літературою. Перегляд відеоматеріалу з всесвітньовідомого балету «Лускунчик» (I частина).

Колективно-порядкові вправи.

Їх мета – організувати колектив, створити у дітей бадьорий робочий настрій.

Практична частина (26 год)

1. Маршування: ходіння по одному, розходження направо, наліво, з'єднання у пари (з носка, напівпальцях, з високо піднятим коліном).

2. Ознайомлення з поняттям «колона», «коло».
3. Шиккування при марші в коло, колону, перешикування у марші: з колони в пари і знову в колону, створення кола з колони, вільне розміщення на площі.

Ритмічні вправи.

1. На розвиток музично-слухового сприйняття: прослуховування музичного творів; відплескування долонями нескладних ритмічних малюнків.
2. Музично-ритмічне тренування: рух у характері і темпі музики; вправи на розвиток уваги; початок і закінчення руху разом із музикою.
3. Рухова імпровізація на музику:
  - Динамічні відтінки твору (форте і піано).
  - Вправи на формування активного сприйняття музики, на розвиток уяви.
4. На розвиток емоційного сприйняття музики: передача музичного образу через рух, передача характеру образу, який підказує музика...

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- азбуку хореографії – позиції рук і ніг;
- азбуку музичного руху – мелодія і рух;
- фігурні побудови, відстань між танцюристами.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- орієнтуватися в танцювальному залі, самостійно виконувати колективно-порядкові перебудови, відчувати характер, темп і форму музичного твору, узгоджувати танцювальний рух із музикою;
- тримати струнко корпус у всіх вправах;
- тримати руки у підготовчому положенні, I, II, III, позиціях;
- ставити у положення epaulement (на чверть оберта, по діагоналі), epaulement croise, I port de bras.

У здобувачів позашкільної освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – ознайомлення з елементарними поняттями та знаннями з класичного мистецтва;
- практична – оволодіння елементарними навичками основ ритміки та основними елементами класичного екзерсису;
- творча – формування творчих здібностей вихованців у процесі оволодіння класичним танцем;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей.

**Основний рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

№	Тема	Кількість годин		
		Теоретичних	Практичних	Усього
1.	Екзерсис біля опори	2	38	40
2.	Екзерсис на середині зали	4	26	30
3.	Allegro	2	28	30
4.	Елементи народно-сценічного танцю	2	12	14
5.	Допоміжні партерні вправи	2	28	30
Разом		12	132	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Продовження роботи над постановкою ніг, корпусу і рук. Засвоєння навичок виконання рухів на середині зали. Виховання навичок координації, опанування найпростіших port-de-bras.

Засвоєння навичок виконання стрибків з двох ніг.

На кожному занятті повторюються вивчені рухи і вивчаються нові комбінації, етюди і вправи для розвитку артистичності і виразності.

I. Екзерсис біля опори (40 год.)

Теоретична частина (2 год.)

Методика виконання вправ біля опори для розвитку фізичних даних та музикальності.

Практична частина (38 год.)

- Demi-plie у I, II, V позиціях. Муз. розмір 4/4.
- Battement tendu у V позиції вперед, вбік, назад.
- Поняття en dehors і en dedans.
- Rond de jamb par terre en dehors і en dedans.
- Battement tendu jete у I і V позиціях вперед, вбік, назад.
- Battement frappe вбік, вперед, назад.
- Releve на півпальцях у V позиції з demi-plie.
- Battement sur le cou-de-pied (перенесення ноги рівномірне).

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- назви опанованих рухів, мету і завдання кожного з них.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- виконувати рухи, свідомо дотримуватись правил;
- поєднувати рухи ніг з найпростішими рухами рук;
- володіти навичками узгоджувати рухи з характером музичного оформлення.

У здобувачів позашкільної освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – ознайомлення з елементарними поняттями основ музичного руху та знаннями з класичного мистецтва;
- практична – оволодіння основними елементами класичного танцю, екзерсису на середині зали, allegro, партерної гімнастики, елементів народного танцю;
- творча – формування творчих здібностей вихованців у процесі оволодіння класичним танцем;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей.

Вищий рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		Теоретичних	Практичних	Усього
1.	Екзерсис біля опори	2	48	50
2.	Екзерсис на серединці зали	2	18	20
3.	Allegro	2	38	40
4.	Екзерсис на пальцях	2	38	40
5.	Народно-сценічний танець	2	24	26
6.	Постановча та репетиційна робота	2	28	30
7.	Вивчення технічно ускладнених рухів	2	8	10
Разом		14	202	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Для здобувачів освіти вищого рівня навчання змінюється динамічність та темп, зростає фізичне навантаження, звертається увага на удосконалення фізичних даних, на правильну роботу усіх частин тіла та передачу манери і характеру танцю, чіткість і довершеність кожного руху і пози. Продовження роботи для засвоєння рухів на пальцях.

I. Екзерсис біля опори (50 год.)

Теоретична частина (2 год.)

Удосконалення та ускладнення рухів класичного екзерсису.

Практична частина (48 год.)

- Demi-plie у I, II, V позиціях. Муз. Розмір 4/4.
- Battement tendu у V поз. вперед, вбік, назад.
- Поняття en dehors і en dedans.
- Rond de jamb par terre en dehors і en dedans.
- Battement tendu jete у I і V позиціях вперед, вбік, назад.
- Battement frappe вбік, вперед, назад.
- Releve на півпальцях у V позиції з demi-plie
- Battement sur le cou-de-pied (перенесення ноги рівномірне).
- Battement releve lent.
- Battement developpe у всіх напрямках.
- Adagio.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

– прийоми поєднання рухів класичного танцю.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- впевнено, грамотно, музично виконувати рухи класичного танцю;
- володіти прийомами координації, пластично і музично поєднувати рухи в єдиний хореографічний малюнок;
- впевнено і артистично виконувати вправи на пуантах;
- імпровізувати на визначену педагогом тему, спираючись на опановані рухи, елементи класичного танцю.

У здобувачів позашкільної освіти мають бути сформовані компетентності:

– пізнавальна – ознайомлення з елементарними поняттями основ музичного руху та знаннями з класичного мистецтва;

– практична – оволодіння основними елементами класичного танцю, екзерсису на середині зали, екзерсису на пальцях, allegro, партерної гімнастики, елементів народного танцю;

– творча – формування творчих здібностей вихованців у процесі оволодіння класичним танцем;

– соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Базарова Н.П. Класичний танець. - Л.: Мистецтво» 1975. 181 с.
2. Базарова Н.П., Мей В.П. Азбука класичного танцю. - Л.Мистецтво, 1983,- 207 с.
3. Балет: Енциклопедія /Під ред. Ю.Н. Григоровича. - М. велика енциклопедія, 1981. - 559 с.
4. Березова ГО. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - К.: Музична Україна, 1977. - 272 с.
5. Ваганова А.Я. Основи класичного танцю. - СПб.: Лань, 2002.-192 с.
6. Валукин Е.Л. чоловічий класичний танець. - М.: 1987. -101с.
7. Зірочкин В.А. Класичний танець. - Р: Фенікс,2003.-410с.
8. Костровицька В.С. 100 уроків класичного танцю - Л.Мистецтво, 1972.- 239 с.
9. Костровицькая В.С., Писарев А.А. Школа класичного танцю. - Л.: Мистецтво, 1986. - 261 с.
- 10.Методика викладання класичного танцю в школі: Методичні рекомендації /Укл. Л.Ю. Цветкова. - К.: ІЗМН, 1998. - 76 с.
- 11.Прибуло Г.Н. Методичний посібник з класичного танцю для педагогів-хореографів. - М.: АО «Галерея», 1999. - 63 с.
- 12.Тарасов Н.И. Класичний танець. - М.: мистецтво. 1981-479с.
13. Ярмолевич Л. Класичний танець* - Л.: Музика, 1986. 86с.

© В'юга В.Д., 2009

Всі права захищені. Використання будь-яких матеріалів розміщених на сайті без дозволу правовласника карається згідно законодавства України та Закону України "Про авторське право та суміжні права".